Jacques Bizollon - *Sugar manen från Abidjan*

Jag hittade en annan Sugar man i Abidjan. När jag började leta och forska efter information om den afrikanska musiken för att förstärka mina kunskaper inför mina föredrag, dök många namn upp på nätet. Mamadou Konte från Senegal t.ex., som skapade den första afrikanska festivalen ”Afrika fete” i Paris i slutet av 70 talet, Ibrahim Sylla som producerade många artister och Christian Mousset, mannen bakom festival Angouleme, som var först att bjuda in många artister till sin festival. En man det skrevs lite om, men som står bakom mycket, var en fransman vid namn Jacques Bizollon som producerade mer än 1500 artister på 80 talet i Abidjan, staden som i början av 80 talet var centrum och mötesplats för hela den afrikanska musikeliten.

Jag började genast leta efter den här mannen som jag blev mycket nyfiken på. Hur och var kan man få kontakt med en man som var aktiv på 80 talet, men ingenstans finns information om hur man kan få kontakt. Jag hade inte den minsta ledtråd för att börja sökandet. Efter några månader av letande, fick jag till slut kontakt och intervjuade honom via telefon, men mottagningen var dålig och jag hörde ingenting av vad han sa. Jag var så besviken och arg den dagen att jag missade det unika tillfället med telefonen. Jag visste i alla fall att han levde och bodde kvar i Abidjan.
Förra veckan åkte jag till Abidjan för att delta i MASA och passade på att kontakta honom för en träff. Torsdag den 15 mars, ringde jag honom och berättade att jag befann mig i Abidjan. Jag fick adressen och tog genast en taxi som körde mig till honom. I bilen undrade jag hur han såg ut i verkligheten, jag förväntade mig att hitta denna ikon med slips och kostym i ett slott med livvakter och några sekreterare att presentera mig för innan mötet. När jag steg ut från bilen utanför hans hus som verkade vara hans arbetsplats, såg jag direkt en äldre man som direkt jag kände igen från bilderna. Där står han med två afrikanska arbetare och pratar.

Jacques välkomnade mig med en varm hälsning. Känner med en gång att jag har att göra med en ödmjuk, social och enkel person och inte en diva som han skulle kunna ha varit.
Vi gick genom hans gård med oklippt gräs och söndriga brädor överallt och satte oss på en bänk. Studion har varit stängt i många år av olika orsakar som Jacques inte ville prata om. Runt bordet som såg ut att vara hans tillfälliga kontor och kök stod en laptop, en halv baguette (tecken på att franskmännen glömmer inte sina matvanor vart de än befinner sig), några fakturor spridda runt omkring och ett anteckningsblock visar den provisoriska tillvaron. Genast började Jacques berätta om sitt liv i Abidjan, hur han kom hit med föräldrarna för 70 år sen. Han pratade med bitterhet om politikerna, om otacksamhet från artisterna han gjorde kända, om media som glömde honom och anonymiteten från musikbranschen. Men moralen och optimismen var trots allt hög därför såg han frisk ut trots sina 80 år. Längre bort ser jag skylten med ” JBz studio” på en dörr. Det var den mystiska studion som tusentals artister fått spela in sina skivor i. Efter några minuters prat och liten fika, bjöd han mig att komma in och se den historiska studion.

I mörkret fick jag med hjälp av en lampa som Jaques höll, kom in och se maskiner, datorer och rester av gamla musikinstrument. I ett hörn visar han mig Mariam Makebas trummor som hon lämnade när hon var där och spelade in sina skivor**.** Jag kände doften av alla dessa artister som Makeba, Youssou n´dour, Alpha Blondy som har passerat här under åren och skrivit den afrikanska musikhistorien. Jag står inte inne på ett museum men väl på en historisk plats.

Tillbaka vid bänken satte vi oss igen och fortsatte prata i sällskap med en av hans franska vänner, som var på besök i Abidjan. Han berättar nu om karriären, artister han spelade in, vad som hände med studion, hans relationer med kändisar, hans frånvaro från den musikaliska världen, sin distans från media och businessen och sin framtid eftersom han börjat renovera studion.

Jacques Bizollon flyttade från staden Grenoble till Abidjan när han var 7 år. Elfenbenskusten är hans land och hem. Det är här han växte upp och gjorde sin militärtjänst. Efter olika jobb, skaffade han en bil och en musikanläggning som körde han runt med en kompis och underhöll på alla slags privata fester och klubbar innan han öppnade skivbutiken vid Hôtel Ivoire 1975. På 80 talet fanns inte många inspelningsstudior i Abidjan. På den tiden kunde artister bara spela in sin musik på nationell radio i Abidjan, mellan två program, men ingen plats tillägnades dem. Jacques förstod behovet, han åkte till Frankrike och hämtade en modern studio som fanns på den tidens marknad. Studion döptes till JBZ efter hans namn år 1982 och blev platsen dit artister från hela Västafrika måste komma innan äventyren till Europa fortsatte för några.

Från 70-talet till idag har mer än 1300 artister producerat sina skivor på JBZ-studion. Alla de stora artisterna har varit här berättar Jacques om för mig, från Oumou Sangaré till Tiken Jah Fakoly via Youssou N'Dour, Pepe Kalle, Toumani Diabaté, Alpha Blondy, Aicha Koné etc. Även Tinariwen spelade in sin första kassett här.

Jacques Bizollon, assisterad av Wompy, exceptionell arrangör och fader till Dj Arafat, skapande av den populära musikstilen ” Coupe décale ” har hjälpt flera generationer av artister från Västafrika att kläckas och komma in på musikmarknaden och upptäckas av de internationella producenterna. Det är här på JBZ-studion som skivan Brigadier Sabari med Alpha Blondy spelades in, skivan som kom ut och slog igenom internationellt, succén bäddade vägen för många andra artister.

Jag tillbringade två dagar med Jacques Bizollon istället för en halv timma. Vi såg tillsammans intressanta konserter på MASA festivalen och fortsatte att umgås. Jag lovade honom att göra mitt bästa för att uppmärksamma hans gigantiska jobb och fixa kontaktar med media och

andra musikarrangörer för att ge tillbaka det han förtjänar som en av de personer som båda Europa och Afrika bör tacka för att ha producerat och hjälpt många artister att lyckas.

Reportage: Bild & text: Said Chaouch - Abidjan – 2018 – 03 - 16